

Grundejerforeningen Vejers – Christen Espersen	CE	Blåvandshuk
Danmarks Naturfredningsfor. – Merete Vigen Hansen	MVH	J.nr. 21/00972
Friluftsrådet – Hanne Voetmann	HV	Ref. lht
Danmarks Idræts Forbund – Henrik Hansen	HH	Den 7. januar 2022
Grundejerfor. Rindby Strand – Marianne Keldorff (syg)	MK	
Grundejerfor. Henne Strand – N. Jørgen Pedersen	NJP	
Pro Varde – Finn Erik Kristensen	FEK	
Dansk Ornitologisk Forening – Sven Bødker	SB	
Grundejerfor. Grærup - Kjeld Kristensen (afbud pga. corona)	KK	
Grundejerfor. i Houstrup – Torben Bøgeskov	TB	
Campingpladserne - Steen Slaikjær (afbud)	SS	
MTB sporene - Anders Sindum	AS	
Naturstyrelsen Blåvandshuk – Ulrik Lorenzen	ULO	
Naturstyrelsen Blåvandshuk – Søren Rask Jessen	SRJ	
Naturstyrelsen Blåvandshuk – Stiig Charmig Bayer (pkt o)	STIBA	
Naturstyrelsen Blåvandshuk – Lars Trier (ref)	LHT	
Naturstyrelsen Blåvandshuk - Frederikke S. Kongslev	frsmk	

Referat af Brugerrådsmøde Syd for NST-BLH 7. december 2021

Deltagere:

Christen Espersen, Merete Vigen Hansen, Hanne Voetmann, Henrik Hansen, N. Jørgen Pedersen, Sven Bødker, Torben Bøgeskov, ULO, SRJ, STIBA og LHT og Frederikke S. Kongslev (skf-elev).

o. Besigtigelse af skovgræsning i Aal Plantage

Mødet blev indledt med en ekskursion til BLHs skovgræsning i Ål Plantage. Enheden har haft græsning med ”store græssere” (stude) her de sidste ca. 10 år jf. den aktuelle debat om Naturnationalparker og planer om ”store græssere” der.

I alt 380 ha fordelt på to indhegninger græsses med ca. 25 stude af racen Galloway (se kort nedenfor). Det er stort set hele området, som i 1945-50 var den tidligere flygtningelejr og som blev plantet til med skov i 1950’erne, da lejren blev forladt.

Skovfoged Stiig Charmig fortalte om det praktisk arbejde med studene, bl.a. om tilskuds fodring i vintertiden og GPS på førerdyrene, så daglig tilsyn sikres. Det er faktisk ikke så let at finde disse, ellers store langsomme dyr, når de går i et skovområde.

Ved at bruge stude (kastrede tyre) frem for en ”naturlig” kvægflok med køer, kalve og tyre mindskes risikoen for ulykker med de mange skovgæster i området. Ål Plantage er jo en meget bynær skov og flittig besøgt af både oksbøller og Forsvaret - og snart de kommende besøgende til FLUGT. Ved tilfældigheder kan der opstå situationer, hvor skovgæster kunne komme mellem køer og kalv og

tyre, hvilke andre steder har ført til uheld. Den risiko er minimeret ved kun at anvende stude.

Ved selvsyn blev konstateret, at de anvendte stude er ret sky og ved godt huld.

Formålet med skovgræsningen; mere lysåben natur og bekæmpelse glansbladet hæg (prunus serontina), blev også berørt. Kreaturerne æder i perioder gerne bladene af glansbladet hæg, men deres græsning kan langt fra fjerne den invasive art. Kreaturerne hjælper dog med at holde glansbladet hæg nede, og ”roder så i øvrigt rundt” og holder skovbunden mere åben, end den ellers ville være. Kreaturerne skaber derved bedre forhold for den øvrige flora og fauna.

I den vestligste del af græsningsområdet ligger Gåsekær, som tidligere var bevokset med nåletræer. I de sidste 10-20 år er de fleste nåletræer blevet fjernet og naturlig hydrologi genskabt. Studene sikrer afgræsning af området, hvor der nu hyppigt ses traner, skestork, havørn o.a. Yderligere fjernelse af nåletræer samt en board-walk er planlagt i området. Gåsekær blev besat fra fugletårnet i sydøst-hjørnet.

1. Opsamling på sidste møde 2. oktober 2020 på Skallingen og Hafnia-grunden.

Hafnia-grunden:

BLH planlægger offentlige møde til foråret om den fremtidige indretning af Hafnia-grunden.

Skallingen:

Ansøgningen om etablering af en sti (af muslingeskaller) på Skallingen mod øst ud til loerne, er blevet corona-forsinket i Fredningsnævnet. Denne indsats samt istandsættelse af den gamle redningsstation (udstillings-huset) afventer denne tilladelse.

Mht. Langlihus er der planer om nedrivning og evt. etablering af andet byggeri til brug for besøgende forskere og turister. Dog kun på tegnebrættet pt og skal diskuteres i Nationalpark Vadehavet også, ligesom mulig finansiering fra fonde skal undersøges.

2. Korte orienteringspunkter fra NST.

ULO redegjorde kort for de to væsentligste sager, der pågår i Naturstyrelsen i øjeblikket; a) Udpegning af 15 Natur-nationalparker og b) Udpegning af over 60.000 ha statsskov til urørt skov.

I efteråret blev foreslået 23 Naturnationalparker, heraf to på NST-BLH, nemlig Blåbjerg-Nymindegab Plantager samt Ho Plantage inkl. Skallingen. Begge to blev dog hurtigt taget af, da Forsvaret straks meddelte, at de er imod.

Mht. udlægningen af urørt skov, så er NST-BLHs arealer ligeledes kun i begrænset omfang i spil: et mindre kratareal på Lønborg Hede er foreløbigt udpeget. (Samt selvfølgelig løvklitarealerne i Kærgård og Blåbjerg Plantager, der blev udpeget allerede i midten af 1990'erne.)

PFOS. Der har for nylig været lidt røre omkring mulig PFOS-forurening ved Grærup fra en brandøvelsesplads. Det er på Forsvarets areal, men forureningen kan have spredt sig til NST-BLH, og om ikke andet kan forureningen have spredt sig til kronvildtet. Et par stykker kronvildt, der græssede på stedet, er blevet nedlagt, og prøver indsendt til test. Der er dog lang ventetid på svar.

Endvidere har der for nyligt været et voldsomt angreb på nogle får ved Nymindegab, sandsynligvis af ulv, og i så fald sandsynligvis flere, idet 30-40 kg kød var spist på få timer. Muligvis ulveparret fra Klelund Plantage, der vistnok har forladt det sted, sammen med 3-4 hvalpe. Der er taget DNA prøver, men her er også lang ventetid. I øvrigt har enheden gennem næsten et par år haft en større enlig han-ulv som fastboende gæst i Skallingen-Ho-Kallesmærsk-Bordrup området. Den tog en kalv i foråret på Skallingen, men ellers har den vist nøjedes med hjortevildtet. Enheden har ikke hørt meget til den.

3. Driftsplan-supplement.

En række større tiltag planlægges på enhedens arealer de kommende år, som skal supplere den efterhånden ældre driftsplan, der gælder fra 1/1-2013 til 31/12-2027. En form for Midtvejs-evaluering.

./ Enhedens forslag er vedlagt. De skal projektbeskrives yderligere, og der skal i flere tilfælde søges driftsplantilladelse i Hovedkontoret og i enkelte tilfælde dispensation fra skovloven og naturbeskyttelsesloven o.a. Nogle tiltag er dog allerede igangsat, bl.a. ved Gåsekær i Ål Plantage som vi så på ekskursionen.

Listen blev hurtigt læst igennem, og brugerrådets medlemmer opfordret til at komme med forslag til forbedringer. Alle forslag er velkomne. Også nye.

Der var hurtige bemærkninger til to punkter:

Pkt. 12. Råsø projektet med Forsvaret ved Vejers. Der er allerede etableret stier med spange. Et spændende naturareal men meget "uopdaget", selvom tæt på Vejers. Der var også forslag om shelters i det oprindelige projekt, men det blev opgivet pga. mulige støjgrænse-udfordringer ved militære øvelser

Pkt. 20. Genskabelse af flere vådområder på BLHs arealer. Fra grundejerforeningerne blev dette tiltag rost, fordi det også vil kunne tilbageholde mere vand ved skybrud på NSTs natur-arealer, fremfor at vandet løber til de nærliggende sommerhusområder som oftest ligger lavere end NSTs arealer. Såkaldt klimatilpasnings-projekter.

NST blev opfordret til at arrangere ekskursion til et eller flere af disse punkter til næste brugerrådsmøde.

4. Diskussion om nyt Brugerråd.

./ Til dette punkt var udsendt tre bilag, som var udgangspunkt for diskussionen. De er også vedlagt dette referat.

- Hilsen fra miljøminister Lea Wermelin til brugerrådsmedlemmerne 9. december 2020
- Notat om "Fremtidens brugerråd" af 16. juni 2021.
- "Retningslinier for brugerråd" af Skov- og Naturstyrelsen 2007 (indtil videre gældende).

Diskussionen var delt i nedenstående seks underpunkter 4.1-4.6:

ULO fortalte indledningsvist, at enheden skal have diskussionen med Brugerråd Nord i næste uge, så han glædede sig til at se, om der var overlap.

Men udgangspunktet er altså, at de to brugerråd skal sammenlægges til ét, og kommunerne er udtrådt af kredsen, men ellers er der alle muligheder for at revitalisere konceptet. Udfordringen er dog nu, at brugerrådet skal dække et meget stort område fra Fanø til Troldhede og Søndervig.

Enheden vil indberette resultatet af vores diskussion til Hovedkontoret, ligesom de andre NST-enheder gør, og der vil så på et tidspunkt i det nye år blive udmeldt nye retningslinier for NSTs brugerråd jf. de vedlagte nugældende fra 2007

4.1. Fysiske møder.

Der var generel konsensus om:

- Skype-møder skal være en nødløsning
- Ekskursioner er godt. Efterfulgt af dialog.
- To møder om året er passende. Mindst det ene med ekskursion. (den nuværende kadence med et møde årligt har været for lidt, selvom det er forårsaget af corona)
- Skype-møde kan være en mulighed for at vende meget konkrete sager i Brugerrådet hurtigt - uden at der skal planlægges mødested, dagsorden osv.

4.2. Hvem skal være medlem af brugerrådet og hvor længe?

ULO anførte, at de eneste faste medlemmer jf. retningslinierne har været Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet og Danmarks Idrætsforening (og kommunerne). De øvrige medlemmer har været valgt af enheden. Men hvad nu ?

Følgende er udpluk fra diskussionen:

- Det blev beklaget, at kommunerne ikke længere var i brugerrådet. Det kan måske føre til mindre kommunikation mellem NST og kommunerne, samt mindre kontakt mellem kommunerne og de ”grønne brugere”. ULO forklarede, at BLH taler meget med kommunerne allerede. Både på embedsmands plan og med borgmesteren. Og det vil vi fortsat gøre. Kommunernes Grønne Råd sikre samtidigt, at kommunerne er i kontakt med borgerne om naturforvaltningen i kommunen.
- Det blev foreslået, blot at slå de to brugerråd sammen. ULO anførte hertil, at max-antallet i de nuværende retningslinier er anført til 14, og det må forventes fastholdt bl.a. af fysiske årsager. Fysiske møder med 30 personer kræver større mødelokaler, end de fleste NST-enheder har.
- Det blev foreslået i højere grad at indkalde særlige ressourcepersoner, når specielle aktuelle emner skal diskuteres. Herunder også personer der f.eks. har ytret særlig interesse for et emne.
- Ligeledes kunne der oprettes særlige ”dialogfora” vedrørende særlige arealer eller sager. Det blev nævnt at der måske skulle være et dialogforum for

nuværende brugerråd Nord/Skjern Å, da det er meget specielt ift. enhedens øvrige arealer.

- DN og DOF anførte, at de pga. af nødvendigheden for lokalkendskab ønsker at have 2 pladser i brugerrådet hver. Både en nord og en syd repræsentant.
- Det blev anført, at Turist-erhvervet, i form af et eller flere af destinations-selskaberne, bør have en plads i Brugerrådet, da turister er nogle af de hyppigste brugere af NST-BLHs arealer.
- Der blev spurgt til, hvor Danmarks Jægerforbund og Sportsfiskerforbundet er? De er repræsenteret i Brugerråd Nord. BLH har jo også et særskilt Jægerforum, hvor diverse jagtrelaterede sager diskuteres.
- Det blev bemærket, at det er vigtigt, at der forsøges fundet en repræsentant for de uorganiserede brugere af NST-BLHs arealer (men hvordan?).
- Det blev foreslået af ”genoplive” Skovens Dag eller noget lignende, og i forbindelse hermed forsøge at få valgt/fundet en repræsentant for de uorganiserede brugere.
- Mht. udskiftning af medlemmer af brugerådet, så blev dilemmaet mellem at sikre kontinuitet samt modvirke stilstand diskuteret. Behov for udskiftning kunne bl.a. vurderes ud fra, om en person kom til møderne eller ej. Det blev nævnt, at der tidligere har været fokus på, at der bør ske relativt hyppige udskiftninger.

4.3. Inddragelse af borgerne.

Mange borgere engagerer sig i dag i enkeltsager, men hvordan sikres disse borgeres stemmer, hvis der alene er faste medlemmer i brugerrådene? Flere virtuelle møder, flere fysiske møder i naturen, eller?

- Ekskursioner er godt. Efterfulgt af dialog.
- Som skrevet tidligere, blev det foreslået af ”genoplive” Skovens Dag eller noget lignende, på skiftende arealer der så er i fokus. ULO foreslog, om det i så fald var noget som Brugerrådet kunne være medarrangør af?
- Som også skrevet tidligere, så kunne man indkalde særligt interesserede personer, når man får nys om sådanne, og bede dem om at hjælpe med at afdække en problematik sammen med brugerrådet f.eks. i et dialogforum og i forbindelse med en ”markvandring”.

4.4. Samspil mellem Naturstyrelsens forskellige interesser, det konkrete brugerråd og vidensdeling.

Naturstyrelsen har mange forskellige interesser, og for særlige aktiviteter eller konkrete områder kan oprettes lokale dialogfora m.v. NST-BLH har således et Jægerforum og mødes med DOF-afdelingerne separat hvert år. Skal det udvides, med flere lokale dialogfora, og hvordan sikres koordinering mellem de forskellige dialogfora og enhedens brugerråd.

- Vigtigt med åbenhed. Herunder f.eks. referater på NST-BLHs hjemmeside.
- Vigtigt at der skabes netværk og der er en ”god stemning i klassen”.
- Jo mindre de forskellige bruger-grupper mødes på tværs, jo lettere kan konflikter opstå.

4.5. Vidensdeling på tværs af landet.

- Vidensdeling på tværs i landet kan i et vist omfang ske ved at læse brugerråds-referaterne, der (vistnok) på alle NST-enheder ligger på enhedens hjemmeside.

4.6. Hvad har fungeret godt eller mindre godt i brugerrådenes levetid ?

- Ekskursioner er godt. Efterfulgt af dialog.
- Der ønskes hyppigere møder end på det seneste, hvor corona har givet problemer.
- Brugerrådet har været vigtigt med hensyn til at skabe kontakt mellem NSTs lokale folk og brugerne.
- Brugerrådet ønsker bedre muligheder for at tilføje dagsorden-punkter til møderne.
- ULO anførte, at det er vigtigt, at NST også får respons fra brugerrådet, og at brugerrådet udbreder viden fra møderne til deres bagland.

ULO afsluttede pkt. 4 med opfordring til alle deltagere om, at hvis de får yderligere gode ideer, så meld dem gerne til Lars T.

BLH vil snarest indsende vores input til Hovedkontoret, og i starten af det nye år forventes så rammerne for det nye brugerråd udsendt fra Hovedkontoret. NST-BLH vil så implementere dem hurtigst muligt, herunder oprette det nye brugerråd.

5. Evt.

Intet.

LHT